

Usken

ARBOGAÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig
Sjöyta: 7,49 km²
Höjd över havet: 104,9 m
Maxdjup: 38,0 m
Medeldjup: 8,6 m
Omsättningstid: 2,36 år

Kommun: Lindsberg
Vattendistrikt: Norra Östersjön
Terrängkartan: 11F SV
EU-id: SE661066-145568
Utloppskoordinater: 6610660, 1455680
Avrinningsområdets areal: 72,20 km²

Usken. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Usken ingår i Arbogaåns vattensystem och är belägen ca 10 km nordväst om Lindsberg. Sjön får sitt vatten från flera mindre vattendrag i omgivningarna. Från utloppet i söder rinner vattnet vidare till Fåsjön via Uskenån.

Berggrunden i området kring Usken domineras av metavulkaniter. Jordarten består närmast sjön främst av glaciala och postglaciala leror. Dessa omges av normalblockig morän. Områden med torv finns vid Grönvällsön och Mårdhyttan. I norr och söder finns postglaciala grusavsättningar.

Sjöns närmaste omgivning präglas till stor del av jordbruksmark. I väster är barrskogen mer dominerande och i nordost växer lövskog. Även i jordbrukspartierna finns områden med löv-, barr- och blandskog insprängda. På öar och uddar i Usken växer ofta tallskog. Runt sjön finns omfattande områden med permanent- och fritidsbebyggelse. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Uskens avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Uskens avrinningsområde, vars totala area är 72,20 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	52,44	Annan öppen mark	2,19
Sankmark	0,50	Vatten	8,95
Jordbruksmark	3,74	Tätort	-
Hyggen	4,38	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk- och kräftbestånd

Det finns inga provfiskeresultat från Usken. Enligt uppgifter från 1970-talet finns abborre och gädda samt sparsamt med öring och ål i sjön.

Bottenfauna

De glacialrelikta kräftdjuren reliktpungräka *Mysis relicta* och taggmärsla *Pallasea quadrispinosa* har påträffats i Usken.

Växtlighet

Växtligheten i Usken är i allmänhet sparsam. Sjöfräken, vasstarr, kråklöver och fackelblomster är arter som rapporterats från sjön.

Övrigt djur- och växtliv

Drygt 30 sjöberoende fågelarter har observerats, bl.a. smålom, storspov, havsörn.

Vattenkvalitet

Usken är en näringsfattig sjö med måttligt brunfärgat vatten. Sjöns pH-värde är nära neutralt och buffertkapaciteten mot försurning är mycket god. Vid en undersökning 1988 var kvicksilverhalten i gädda låg. Mer information om vattenkemin i Usken visas i tabell 2.

Tabell 2. Vattenkemidata från Usken. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	7,3*	7,2-7,5	10	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,37	0,36-0,37	10	2012-2014
Siktdjup (m)	4,1	3,6-4,6	3	2008-2010
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,10**	0,07-0,11	10	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	5	4-6	10	2012-2014
Totalkväve (µg/l)	356	316-390	10	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,48	Medelvärde 5 fiskar		1988

*NV Handbok 2007: 4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 50 mg Pt/l.

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av klorofyll (hög), vattenkemin (god) och att det förekommer vandringshinder (måttlig) som varit avgörande för bedömningen. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (hög status), har sammantaget hög status.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE661066-145568>.

Övervakningsprogram

Usken ingår i den samordnade recipientkontrollen för Arbogaån sedan 1974. Under badsäsongen övervakas också kvaliteten på badvattnet vid Öskeviksbadet.

Naturvårds- och friluftsentressen

Usken är utpekad som regionalt särskilt värdefull p.g.a. det vackra omgivande landskapet som hyser många kulturhistoriskt betydelsefulla områden och en mycket rik flora. Usken har också ett värde för friluftslivet och nyttjas bl.a. för bad och fiske. Fisket i sjön förvaltas av Uskens Fiskevårdsområdesförening.

Mänsklig påverkan

Usken påverkas av reglering. Diffusa utsläpp från jordbruk och permanent- och fritidsbebyggelse i omgivningarna verkar inte ha någon märkbar påverkan på sjön. Bilväg går runt hela sjön, på sina ställen strandnära.

Områdesskydd

Sjön och dess omedelbara omgivning saknar områdesskydd.

Referenser

[Arbogaåns vattenförbund](#).

[Artportalen](#).

Fiskenämnden i Örebro län, 1982. Fiskeplanering Lindesbergs kommun – Planeringsunderlag.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Länsstyrelsen i Örebro län, 1986. Vattenregister/sjöbeskrivning – Usken. Dos nr 1800-122-370.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1990. [Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Örebro län 1987-88](#) av Björn Kinsten. Publ. nr: 1990:5.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4](#).

SLU, [Vattenkemidata](#).

SMHI, [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationssystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.